

UNESCO tarafından hazırlanarak İngilizce ve Fransızca dillerinde yayımlanan özgün eser RTÜK tarafından UNESCO'dan resmi izin alınmak suretiyle İngilizce'ye tercüme edilmiştir. Atıfta bulunmadan eserin Türkçe metni çoğaltılamaz veya kullanılamaz.

Profesyonellerle Etik İlişkiler için El Kitabı

Bu el kitabı medya, okullar ve kamu arasındaki karşılıklı ve birbirlerini tamamlayıcı ilişkileri analiz etmeyi amaçlamaktadır. Bu el kitabı, iletişim süreci içerisinde yer alan profesyoneller, öğretmenler, sivil toplum, özel sektör ve devlet kurumları gibi değişik aktörleri ön plana çıkarmaktadır. Kendini düzenleme (öz düzenleme), düzenleme ve bu iki unsurun beraber düzenlemelerinin (ortak düzenleme) somut tezahürlerini gözden geçirirken kendini ifade özgürlüğü ve dünya çapında iletişim prensiplerinin farklı yöntemleri için uygulama ortamı sağlar.

Kaynakça:

(2006) , Editor: Frau-Meigs Divina, "Media Education", "A Kit for Teachers, Students, Parents and Professionals" UNESCO, L'exprimeur - Paris

Günümüzde okulu, diğer eğitim ve medya kurumlarından ayıran sınırlar artarak belirsiz hale gelmektedir. Aynı zamanda kültürel ve etik değerlerinin daha iyi bilinmesi gereken medya profesyonellerinin işbirliği ile sınıfların dışında oluşabilecek çok çeşitli 'gayri resmi' öğrenim şartları tarafından çok büyük ilgi uyandırılmaktadır. Bu da üstü kapalı bir şekilde değerler üzerine olan tartışmalarda hassas dengeleri dikkate alma temeline oturtulmuş ve partizanlıktan uzak 'medya eğitimi' için etik değerleri ifade etmektedir.

1983 yılında, UNESCO yayınlamış olduğu 'Gazeteciliğin etik değerleri üzerine uluslar arası prensipler deklarasyonu - Declaration of international principles on the ethics of journalism' 'nda gazetecilik için evrensel etik prensiplerin önemine dikkat çekmiştir. Bu deklarasyonda yayınlanan prensipler arasından önemli olarak bahsedilenler, gazetecilerin sosyal sorumluluğu, kamu yararına saygı, vatandaşların erişimi ve katılımları ile ilişkiliydi. Birçok uluslar arası basın organizasyonu ve medya kuruluşu da aynı zamanda buna benzer etik prensipleri kendi profesyonel çalışanları arasında geliştirmiştir.

Kendini ifade özgürlüğü ve iletişim profesyonellerinin ve medyanın sorumluluklarına ek olarak bu prensipleri anlamak bize herkesin özgürlük ve sorumluluk şartlarını anlamamıza imkan vermektedir.

Disiplin olarak medya ve kamu arasındaki ilişkiyi aydınlatmayı amaç edinen medya eğitimi, bu tip kavramların altını çizmek durumundadır. Aynı duygulardan hareketle vatandaşlar tarafından basının eleştirel olarak okunmasını teşvik ederken ve vatandaşları demokratik katılımlara hazırlarken, medya eğitimi iletişim profesyonellerinin ve medyanın sorumluluklarını yöneten etik prensipleri anlama ve farkındalık yaratmaya ön ayak olabilir. Bu yolla medya eğitimi, profesyonel uygulama için elverişli bir çevre yaratmaya katkı yapmakla kalmaz aynı zamanda kamunun, hakları ve etik talepleri ile medyanın karşısında yer almasına olanak sağlar.

Profesyonellerin etik değerlerine ilişkin medya eğitiminin amaçları.

Etik değerler meselesi ve profesyonellerin sorumluluğu aşağıda belirtilen amaçlardan dolayı medya eğitiminin bir parçasıdır:

- > Medyanın uygulamaları ve işlevlerindeki sorumlulukları konusunda öğrencileri ve halkı daha farkında hale getirmek;
- > Medya profesyonellerine kendi etik sorumlulukları ve kendi meslekleri ile ilgili olarak oluşturulmuş olan standartlara saygı duyma ihtiyacını hatırlatmak;
- > Vatandaşları kendi hakları konusunda daha farkında olmaya ve profesyonellerin sosyal sorumluluklarına ilişkin hakları konusunda eleştirel olmaya cesaretlendirmek ve karşılaştıkları sorunları çözmelerine yardım etmek;
- > Basının bağımsızlığı ve özgürlüğü prensiplerinin uygulanmasını, bu prensiplerin medya için gerektirdiği etik değerler bileşenlerini ve sosyal sorumlulukları hesaba katarak açıklamak için medya ve halk arasındaki iletişim ve işbirliği olanaklarını geliştirmek;
- > Yasal düzenlemelerin yanında ihtiyaç duyulduğunda öz düzenleme ve ortak düzenleme yapma seçeneklerini geliştirmek.(Örneğin İletişim ve haberleşme süreci içerisinde kastedilen çeşitli aktörlerin etik değerlerle ve vatandaşlara vaatlerine ilişkin resmi olan veya resmi olmayan yöntemleri)

Bu el kitabının özel amaçları

- > Etik değerler prensiplerinin sistematik çalışmaları ve bu değerlerin kültürel dayanakları ve uygulandıkları kurumlarla yüzleşmeleri üzerine özel olarak odaklanarak medya eğitimindeki medya etik değerlerini tanıtmak için eğitsel araçlar hazırlamak;
- > Çeşitli etik değerler düzeyleri arasında ayrımlar yaratmak: Bir yanda iletişim ve haberleşme süreci içerisinde yer alan herhangi birine uygulanan etik değerler düzeyi öte yanda medya profesyonellerine uygulanan daha özel etik değerler düzeyi;

- > Medyada risk altında bulunan ana etik değerlerin çerçevesini çizen, özetleyen, akla dayanan ve mantıklı bilgileri, dökümanlara, yasalara ve kurumlara önermek;
- > Medyanın kullanımı ve profesyoneller ile onların sorumluluklarının daha iyi anlaşılmasını sağlayacak araçlar sağlamak;
- > Öğrencilerin ve kamunun, medyaya etik değerler ile ilgili vaatlerini tutmaları için yaptıkları kabul edilebilir taleplerinin yanında medyaya erişim ve katılımı ilgili mevcut yollar konularında daha uyanık olmalarını sağlamak;
- > Soruşturma amirlerinin (ombudsman) rolünün ve medyanın öz düzenlemeye teşviki konusunda sahip olduğu potansiyelinin daha iyi anlaşılmasını teşvik etmek;
- > Medya düzenlemelerinden sorumlu kamu kuruluşlarının rolü ile bu kuruluşların medya profesyonellerinin etik değerlerine ilişkin fonksiyonlarını ortaya koymak;
- > Sivil toplum aktörlerinin medyanın ortak düzenlenmesinde(sivil toplum örgütleri, yasal düzenlemeler ve medya profesyonelleri) katılımını sağlamak için iletişimde dayanışmanın gelişmesini teşvik etmek;
- > Sürekli evrim içerisindeki teknolojik şartlarda iletişim etiği ilmini teşvik etmek

Eğitim ve iletişim arasındaki tartışmalı ilişki

Genç insanların medya tarafından sosyalleştirilmesi değiştirilemez bir fenomendir. Bir çok işaret, 21 inci yüzyılda bir çok çocuğun ve genç insanın bilgilerini ve değer yargılarını gezegenimizin kültürel başkenti olarak medyadan alacakları konusunda birleşmektedir. Bu da eğitim ve iletişimde rol alan çeşitli aktörlerin tutum ve davranışlarında değişime işaret etmektedir. İletişimciler sosyal sorumluluklarının daha fazla farkında olmalarına, eğitimciler ise kendi eğitsel uygulamalarında medyanın ağırlığına daha fazla hesaba katmaya davet edilmektedirler. Karşılıklı olarak birbirini görmezlikten gelmeye veya karşılıklı suçlamaya daha fazla imkan kalmamıştır. Aksine medyanın yapıcı ve yaratıcı kullanımına erişmek için kamusal farkındalığın önemli ve aktif hale getirilmesinin gerektiği acil bir durum mevcuttur

Eğitim, aile ve iletişim dünyaları arasında çocukların sosyalleşmesinin risk altında olduğu böyle bir durumda birbirlerine düşman varlıkları gibi bakmaya daha fazla devam edemezler. Bu farklı dünyaların pratisyenleri bir ateşkes veya ittifaka ve diyalog ruhu içerisinde karşılıklı hareket etmeye ihtiyaç duymaktadırlar. Uzmanlıklar ve meslekler çeşitli ve farklı olmasına karşın faaliyetleri birbirini tamamlayıcıdır. Eğitimciler arasında sadece ebeveynler ve öğretmenler değil aynı zamanda kütüphaneciler, bilgi sağlayıcılar, okul yöneticileri de bulunmaktadır. Keza aynı şekilde iletişimciler sadece gazetecilerden değil aynı zamanda yapımcılar, yönetmenler, yayıncılardan vb. oluşmaktadır.

Bu ittifak her bir alanın spesifik değerlerinin derinden ve karşılıklı anlaşılması ve katılımcıların iki taraflı olarak birbirlerini tanımaları faaliyetleriyle başlamalıdır. Okullar iletişim kuran, yayın yapan, yönlendirme yapan, prensipler koyan ve dil eğitimi veren sosyal yapılardır. Keza ailelerde, medyada böyle niteliklere sahip sosyal yapılardır. Bir basın kuruluşu veya bir iletişim şirketi bir şekilde belirli bir kitleye bilgi yayını yapan sistemlerdir. İşte bu yüzden resmi ortamlarda ve sınıf duvarları dışındaki resmi olmayan düzenlemelerde iletişimciler ve eğitimciler arasında medya eğitimi üzerine tam bir koordinasyon kurmak için karşılıklı anlayış gereklidir.

Yinede eğitimcilerle iletişimciler arasındaki bu ilişki her şeye rağmen son derece tartışmalıdır. İletişimciler kendini ifade özgürlüğünün tüm diğer hakların üzerinde olduğunu savunurlar, uygulamalarına ve yaratıcılıklarına yapılan herhangi bir müdahaleye kuşkuyla bakarlar. İletişimciler medyanın kendi mesajlarını tam bir bağımsızlıkla, hiçbir baskı olmadan ve sansürsüz gönderebileceğine ve göndermesi gerektiğine inanırlar. Kendini ifade özgürlüğü, bireysel özgürlüğün ve haber alma (farkındalık) özgürlüğünün gelişmesi için en temel şarttır ve bu durumda iletişimcilerin sözlerinin temel taşı olduğunu oluşturmaktadır.

Böyle bir kavram, çocuklara ve genç insanlara kendilerini ifade etme değişkenliklerini(akışını) kontrol altına almayı ve bunun sonucu olarakta uygun program seçmeyi ve risklerini değerlendirmelerini amaçlayan eğitimcilerin sözlerinin temeliyle çelişmektedir. Eğitimcilerin ifade ettikleri şeyler riskleri

değerlendirme, küçük yaşta kişiler de dahil olmak üzere kişinin saygınlığı ve özel hayatın gizliliği haklarına dayanmaktadır. Medyanın çok dikkatli şekilde kontrol edilmesi gerektiğine inanılmaktadır. Onlara göre ebeveynler ve eğitimcilerin, genç insanların ve çocukların medya tüketimi konusunda söyleyecek söze sahip olmaları zorunludur. Çünkü kısmende olsa medya ticari ve endüstriyel dürtüleri uyandırmaktadır.

Reklamcılık ve sponsorluk aşırı istila edici olma ve çocuklar ile gençleri aile veya okul kültüründen ayıran(koparan) bir medya kültürü eğilimine yönelmektedir. İfade özgürlüğü çok önemli bir hak olabilir ancak özel hayatı ve kişisel hakları(mahremiyeti) zorla ihlal eden mutlak ve sınırsız bir hak olamaz.

Eğitimciler ve iletişimciler arasında değerler üzerine algılanan bu farklılıklar gerginlik veya çatışma olarak tecrübe edilmeyi gerektirmemektedir. Uzlaştırıcı bir yaklaşım gençler bu anlaşmazlık ve gerilime maruz kaldıklarında gençlerin çekmiş oldukları eziyeti hesaba katmak için medya profesyonellerinin eğitim değerlerine saygı duymasını taahhüt etmelerini işaret etmektedir. Öte yandan bu yaklaşım öğretmenlerin ve eğitimcilerin gençlere ifade özgürlüğü hakkının yanı sıra bu hakkın maliyetini ve bu hakkın onlara yüklemiş olduğu görevleri de kabul etmelerini öğretmenlerine işaret etmektedir. Bu iki kutup arasındaki denge sürdürülmesi güç olsa da herkesin sosyal sorumluluğudur. Tüm iletişim sürecine uygulanabilen iletişim etiğinin meseleleri ile görevlerini icra ederken iletişimcilere uygulanabilen profesyonel etiği meseleleri arasında açık bir ayırım sağlama her iki tarafında arasını bulmaya ve onları uzlaştırmaya yardımcı olabilir.

Bu yükümlülükler iki tür olabilir: bunlardan birincisi aktif ve pozitif (olumlu) yükümlülüklerdir ki, genç insanların entelektüel, moral, bilişsel ve fiziksel gelişmelerini teşvik eden mesajların ve içeriklerin desteklenmesi ve yayınlanması eğiliminde olanlardır. İkincisi ise pasif yükümlülüklerdir ki, çocuklara zarar verebilecek potansiyele sahip içeriklere zaman zaman çocukların erişimini kısıtlamaktır.

Aktif yükümlülükler içerik olarak çocukların yaşlarına ve ihtiyaçlarına uygun içeriğe sahip ve çocuklara adanmış programlar üretme eğilimindedir. Bu yükümlülükler aynı zamanda çocukların entelektüel ve moral gelişmelerini teşvik edecek eğitim programları için yayın zamanı ayrılması temelinde dayanmaktadır. Pasif yükümlülükler içeriği geliştirme ve çocuklara adapte olmaktan daha ziyade kısıtlayıcı olma ve zarar kontrol çözümleri önerme eğilimindedir.

Genel olarak, devlet lisanslarından kazanç sağlayan ve yayın yapma misyonuna sahip medya(genel kamu radyo ve televizyonu olarak adlandırılan medya) çocukların haklarına saygı gösterme konusunda en çok kısıtlamalara ve zorlamalara sahip olanlardır. Ticari medya ise yayın kontrolü olmadığından ve ücretsiz erişim ve kullanım nedeniyle(gazeteler, kitaplar, yayın vs.) çocuklarla ilgili en az yükümlülüğe sahiptir.(Lisans şartnamelerinde belirtilen durumlar hariç). Sonuç olarak, genç nesillerin iyi yetişmesi işine en çok kamu hizmeti sunan medya kuruluşları ve özellikle televizyon sokulmuştur. Gençlere ve çocuklara tahsis edilen programlar bu televizyonların ekranlarında çok sık görülmektedir.

Bununla birlikte medyanın eğitime karşı olan yükümlülükleri sadece genç nesillere adanmış olan bu dikkat ve itina ile sona ermemektedir. İletişim bir kamu hizmeti olarak değerlendirildiğinden veya kamu ilgisi(oyu) hizmeti verdiğinden eğitime ilişkin bir takım yükümlülükleri karşılamalı veya karşılamak zorunda olmalıdır. Bu yükümlülük ve veya zorunlulukların yorumlanması ülkeden ülkeye ve toplumdan topluma değişmektedir.

Bir çok durumda, medya ve özellikle televizyon (ticariden daha ziyade kamu (devlet televizyonu), haberlerin ve eğlence programlarının yanında eğitim programlarını da kendi ana görevlerinin bir parçası olarak göz önüne alırlar. Bu eğitim görevlerini, genel kültür ve bilgi düzeyinin yayılmasına bir yardım olarak görmenin yanı sıra kamuya ve ülkenin moral bilincine yaptıkları bir katkı olarak yorumlama eğilimindedirler. Her günkü uygulamalarında bu eğitim görevini toplumun çeşitli kesimleri için ve özellikle çocuklar ve genç insanlar için eğitim programları sunma yükümlülüğüne çevirirler.

Fakat, bilgi toplumundaki mevcut hayat boyu öğrenme ortamında, birçok medya kuruluşu, özellikle özel ve kamu televizyonlarının görevlerinden birinde bilgi yayını yapma ve ayrıca yaş ve konu kategorisi ayrımı yapmadan yeteneklerin teşvik edilmesine dayandığı konusunda hem fikir olma eğilimindedirler. Bu eğitimsel işlev, özellikle görsel-ışitsel yayın sektöründe, birçok yayıncıyı kendi kitlelerine geleneksel olarak 'eğitimsel' yada 'okulsal(scholastic)' olarak nitelendirilen özel hizmetler sunma üzerinde durmaya sevk etmiştir.

Eğitimsel televizyon farklı şekiller altında geliştirilebilir:

- > Eğitimsel televizyon tüm eğitim programının tamamlanmasının zor olduğu ülke veya bölgelerde okulların yerine geçen alternatif(ikame yol) olabilir. Böyle bir durumda, televizyon öğrenciler okuldayken bile onlara doğrudan ulaşabilecek okulla ilgili içeriğe sahip yayın yapabilir;
- > Eğitimsel televizyon okul eğitim programı yayınının yerini almadan iyileştirici veya tamamlayıcı aktivitelere adanabilir. Bu durumda çalışma ve öğretme ile ilgili değerleri ve davranışları destekleyen programları veya okul çalışmalarını bütünleyen veya derinleştiren yayınlar yapar;
- > Eğitimsel televizyon kendi öğretme misyonunu daha geniş bir manada yorumlayabilir ve kendi program spektrumunun tamamında farklı görevler ve değerler üstlenebilir. Bu manada amacı, çok sıkı ve resmi olarak eğitimsel olmayan çeşitlendirilmiş program ve aralıklarla hitap ettiği kitlenin eğitim ve öğretimine yardım eden fırsatlar yaratmaktır;
- > Sonuç olarak, çok sık olanı da eğitim televizyonculuğu yukarıda bahsedilen üç boyutu stratejik olarak birbirine bağlayan farklı programlarla eğitime katkıda bulunmaktadır.

Bununla birlikte medyanın yükümlülükleri eğitimsel televizyonla sona ermemektedir. Günümüzde değişik ülkelerde, televizyonun ve genelde de medyanın katkısı ince ayar meselesi olarak değerlendirildiğinden medyanın yaymış olduğu değerlerin okul tarafından yayılan değerlerle aynı dalga boyunda olması gerektiği kabul edilmektedir. Bu durum üzerinde durulması gereken noktanın, okul ortamında teşvik edilen yaklaşım ve değerlerle medya tarafından yayılan yaklaşım ve değerler arasında uyum veya uyumsuzluk üzerine oturtulmasına ihtiyaç duyulduğunu üstü kapalı olarak vurgular.

Aynı şekilde okullar nasıl bir müfredat veya programa(açık veya gizli) sahipse daha çok işitsel-görsel programlama olmak üzere meydanında okullar gibi bir müfredat programına sahip olduğu söylenebilir. Bu müfredat programını açıklığa kavuşturmak ve bilinmesini sağlamak amacıyla, medya profesyonelleri dahili kullanım için(sektör veya kurum) programlarının ve içeriklerinin dayanacağı değerler sistemini açıklayan ve gerekli yapıyı sağlayan detaylı dökümanlar oluşturmaya artan bir şekilde zorlanmaktadır.

Genelde bu dökümanlar bilgide doğruluk ve nesnellik(objektiflik) açılarından iletişim ağı yükümlülüklerine değinmektedirler. Bilgi ve haber küresi içerisinde kalma eğilimindedirler. Henüz eğitim ve değerlerle ilgili diğer mesele ve sorunlar diğer programlarla ilgili artırılabilir. (kurgu, oyunlar ve diğerleri) Bir çok ülkede, medya endüstrisi için özellikle cinsiyet eşitliği, kadın hakları, ırkçılık ve her türlü ayrımcılığa karşı mücadele(kültürel, dinsel, politik vb.), azınlık hakları ve kültürel farklılıklara saygı, özürülü insanlara ve yaşlı insanlara saygı gibi konulara ilişkin spesifik yükümlülükler çok ama çok revaçtadır. Bunlardan bir kısmı aynı zamanda yerel ve bölgesel kültürel olaylara, okulların desteklenmesi ve sürdürülmesi gibi konulara da uzanmaktadır.

Geniş anlamda ifade etmek gerekirse tüm bu yükümlülükler eğitim ve iletişim ile ilgili olmak zorundadır. Medya eğitimi bu iki çevre(medya ve eğitim) arasında işbirliği sağlamada ve birbirlerinin paylaşılan risklerini anlamada bir çok yönden en yavaş fakat uzun dönemde en emin yollardan biridir.

İletişimciler ve eğitimciler arasında işbirliği sağlamak için yöntemler

İletişimciler ile eğitimcilerin bir çok açıdan görevleri birbirine benzer ve birbirlerinin tamamlayıcıdır. Bu iki mesleki çevrenin birbirleri arasında sürekli bir anlaşmazlığın olduğu sosyal bir sistemi hayal etmek gerçekten çok zordur.

Bu anlayış iletişimcilerin eğitimcilerin yaptıkları işe saygı duymak zorunda olduklarını ve hatta bunun ötesinde katkıda da bulunmaları gerektiğini ifade etmektedir. Diğer taraftan da eğitimcilerinde medya tarafından ortaya konan sorunları, mesajları ve medyanın sosyal rolünü yaptıkları işler ile birleştirmek zorunda olduklarını ifade etmektedir. Bu karşılıklı anlayış yeni olasılıklara dair geniş bir spektrum(yelpaze) açar. Medya profesyonelleri kendi etik yükümlülüklerini eğitimsel yükümlülüklerle kadar artırabilirler ki, bu da yaptıkları işlerin eğitimsel sonuçlarını moral yükümlülük olarak akıllarında tutmaları demektir. Okul profesyonelleride öğretimlerinde medya sorunlarına değinebilirler ki, buda

günlük haberlere dikkat celbetmeyi ve aynı zamanda kendi derslerinde çok faydalı olabilecek medya tarafından eğitim ve medya için önerilen yöntemleri hesaba katmayı kapsayan medya yükümlülüğünü yerine getirmek demektir.

Medya profesyonelleri yalnızca eğitimsel iletişimi kapsayan işlerinin faaliyet alanının genişletmek zorunda değil aynı zamanda kendi işlerini de eğitsel bir felsefe ile uygulamak zorundadırlar. Eğitimciler medyayı eğitimlerinde sadece basit bir araç olarak kullanmamalıdır aynı zamanda medya eğitimine işlemsel bir disiplin olarak entegre olmalıdırlar. Bu işbirliğinden iletişim ve eğitim arasındaki ilişkinin tüm alanlarını kapsamıyor gibi görünen iki yeni ilgi merkezi gün yüzüne çıkmıştır. Birincisi doğrudan medya alanında ortaya çıkmış olan ikincisi ise eğitim alanında ortaya çıkmış olan ilgi alanı: Yani bir tarafta eğitimsel medya diğer yanda ise medya eğitimi.

Bu iki ilgi merkezi UNESCO'nun paylaşılmış bilgi toplumlarına doğru yönelten unsur olarak değerlendirildiği Bilgi Toplumu hakkındaki son dönem tartışmalarına uygun olan ek avantaj sunmaktadır: bilgi edinme, haber ve iletişimsel tecrübe, birey ve toplum yaşantısı örgütünün tam kalbine yerleştirilmelidir. Bu, eğitimsel medya ve medya eğitiminin çift taraflı gelişimi için en uygun yapıdır(çerçeve). Eğitim ve bilgi erişimi artık özel olarak belirli bir yaş grubuna ve belirli sınırlı alanlara kısıtlı değildir.

Bu çerçeve herhangi bir anda ve herhangi bir mekanda öğrenmeyi imkanı kılınmasının zorunluluğunu ifade etmektedir. Bilgiye ulaşma veya bilgiyi güncelleme ihtiyacı aşırı derecede artmıştır. Şu andan itibaren yaşam boyu öğrenme, gerekli bir doktrin (öğreti) olarak öğrenmeyi öğrenmeyle birlikte bir realitedir. Bu da eğitimciler ile iletişimciler arasındaki sistematik işbirliğinin gerekliliğini daha fazla doğrulamaktadır.

Resmi ve resmi olmayan yöntemler

İletişimciler ve eğitimciler arasındaki işbirliği resmi veya resmi olmayan yolların herhangi biriyle kurulabilmektedir. Son zamanlarda bu iki küre arasındaki belirgin veya dengeli kurumsal ilişkileri vurgulamayı hedefleyen resmi ilişkiler kurulması güçlü bir eğilimdir. İşin doğrusu resmi olmayan ilişkiler zımni olarak üstü kapalı bir şekilde ortaya çıkma eğilimindedir. İletişimciler işlerinde eğitim sorunlarıyla uğraşırken(içeriğin yanında bu içeriğin eğitim üzerindeki etkileriyle), eğitimcilerde zaman zaman kendi öğretim metodlarını geliştirmek için medyayı kullanmaktadırlar.

Bununla beraber resmi işbirliği metodları artmaktadır. Medya kanadında bilginin dijitalizasyonu ve yayın araçlarının artması – özellikle internet ve televizyon vasıtasıyla – spesifik olarak eğitime adanmış medya yaratmak için bir çok fırsat imkanı açmıştır. Bu durum eğitsel materyaller sunan internet portalları gibi eğitim misyonlu bir çok tematik televizyon ve radyo kanallarının ortaya çıkmasına imkan vermiştir. Bu da eğitimciler ve iletişimciler arasında sistemli bir işbirliğini icap ettirmiştir. Örneğin işbirliği açısından genç insanlara yönelik olan televizyon programları verimli bir test sahası olmuştur.

Eğitim kanadında, diğer eğitsel araçların etkinliğini artıran bilgisayarlar, yüksek netlikteki televizyonlar, internet veya taşınabilir medya gibi yeni yüksek teknolojiler ortaya çıkmıştır. Bu teknolojiler ülkesine göre ismi 'eğitimsel teknoloji' veya 'eğitimsel iletişim' olan yeni bir disiplinin doğmasına imkan vermiştir. Bu disiplinden sınırsız çeşitlilikte platform ve aktivite çıkmıştır. Bu platform ve aktiviteler şimdiye kadar ayrı ayrı duran(taksim edilmiş halde bulunan) iletişim ve eğitim bilgilerini entegre etmeye (birleştirmeye) zorlanmıştır. Sonuç olarak medya profesyonelleri ile eğitim profesyonelleri arasındaki ilişkiler her iki çevrede de gelişmiştir.

Fakat son dönemlerde birçok ülkede hükümet boyutu iletişimciler ve eğitimciler arasındaki işbirliğini zorlu mesleki alanında ötesine daha uzak noktalara itmiştir. İletişim ve eğitim misyonlarının kesişim noktalarında yeni ilişki yapıları (formları) ortaya çıkmaktadır. Bu artırılmış farkındalık hangi ülkede uygulanırsa uygulansın aşağıda belirtilen bir dizi basamaklardan geçer:

1. İlk adım medyanın negatif yan etkilerinin sebep olduğu artmış sosyal ve kentsel tedirginlik ve huzursuzluğa tekabül eder: şiddetin artması, eğitimsel içerik yoksunluğu, kaliteli program yapma hissinin kaybolması, kamu hizmeti yükümlülüklerinin yanlış denetimi vb;

2. Bu huzursuzluk kendini toplum küresinin(kesiminin) protestolarda bulunması, şikayetler ve yetkili mercilere telefon etmeler vb. yollara varıncaya kadar farklı yollarla kendini ifade eder;

3. Sorunu çözmek maksadıyla yetkili merciler ve sivil toplum eğitimcileri ve iletişimcileri işbirliğine davet etme eğilimine girer, ve bu iki kesim arasında diyalog kurulması ve karşılıklı olarak birbirlerinin görevlerinin farkına varmaları konusunda ısrar eder;

4. Sonuç olarak birbirini bütünleyen iki öneri ortaya çıkar:

> Zararlı içeriğe sahip olan yayınlardan kaçınmak veya muzır addedilen bazı programların etkilerinden korunmak için aile saatleri gibi çocukların ve küçüklerin yararına pasif siyasi çözümlerin kabulüne götüren eğitim konusundaki iletişimci yükümlülüklerinin yeniden belirlenmesi ihtiyacı

> Eğitimciler tarafından birçok alanda 'medya eğitimi' olarak adlandırılan(aynı zamanda 'iletişim için eğitim' 'medya okuryazarlığı' gibi adlarla bilinmektedir) yeni disiplinin eğitim müfredatında kullanılmasına dair ihtiyacın kabulü.

5. Son adım her zaman her yerde oluşmamaktadır. Sadece bazı ülkelerde bu öneriler çeşitli yollarla kurumsallaştırılmıştır: iletişimciler ve eğitimciler arasında işbirliğini geliştirmeye yönelik derneklerin kurulması veya medyanın eğitimsel boyutunu geliştirme yada eğitim alanında iletişimsel aktiviteleri geliştirme misyonlu resmi kamu kuruluşları veya konseyler kurulması.

Bu kapsamda çeşitli ülkeler iletişimciler ve eğitimciler arasındaki artırılmış işbirliği konusunda somut edimlere ulaşmış ve gözle görülür adımlar atmışlardır. Endüstri ile eğitimciler arasındaki bu esnek ve resmi olmayan adımlar medyanın programlarını ve yayın akışını zenginleştirirken eğitim dünyasıyla dinamik ve iyi yetişmiş olan bir irtibat kurmasını garanti altına alır. Bu adımlar aynı zaman da çok resmi de olabilir.(Medyanın aktiviteler konusunda birleştirilmesi düzenlemelerinden sorumlu yetkili merciler, eğitim için uzmanların ve danışma komitelerinin varlığı veya eğitimcilerin ve öğretmenlerin kendilerini ifade edebildikleri ve yaptıkları işlerle tecrübelerini sergiledikleri forumlar) Bu yüzden ilişkiler sadece eğitimciler ve iletişimciler arasında değil aynı zamanda karar vericiler ve medya düzenleyicileri arasındadır.

Eğitim ortamında, çeşitli ülkeler okul müessesesi ile entegre (bütünleşmiş) olmuş ve görevi medya ile olan ilişkileri teşvik etmeye dayanan kurumlar oluşturmuşlardır. Eğitim bakanlıkları bünyesinde genellikle görevi basın, işitsel-görsel iletişim ve medyayla ilişkili aktiviteleri teşvik etmek olan müfredat programı konseyleri veya komiteleri bulunmaktadır. Bu tip kurumlar okulların medyayla bir çalışma objesi olarak ya da eğitsel yenilikleri öğrenme veya geliştirme için bir araç olarak birleşmesini sağlamaktadır. Bundan dolayı bu kurumlar medya eğitimi müfredat programı için tasarımlar geliştirmekte ve en önemlisi yeterli eğitim sağlamanın yanı sıra öğretim yapısının bu mevzudaki ilgisini harekete geçirmek ve derinleştirmek için gayret sarf etmekte ve aynı zamanda iletişim teknolojileri, işitsel-görsel dil ve multimedya iletişimi gibi konularla ilgili aktiviteler oluşturmaktadırlar.

İşbirliği ve üretimin yeni metotlarına doğru

Son zamanlarda, eğitim ve iletişim alanlarındaki teknolojik gelişmelerden dolayı yeni gelişmeler ortaya çıkmıştır. Bu gelişmeler eğitim sahasına uyumda çok değerli vasıflar olan taşınabilirlik ve hareketliliğe sahip yeni teknolojik imkanlarla bağlantılıdır. Bilginin dijitalizasyonu, ürünlerde fiyat düşürmeler ve kayıt teknolojilerinin yanı sıra dijital televizyon kanallarının ve internetin yaygınlaşması eğitimcilere daha önce hiç mümkün olmayan bir düzeyde medyaya erişim ve iştirak etme imkanı sunan geniş ama çok geniş bir alan açmıştır.

Düşük fiyatlı dijital videonun gelişimi, basit PC'lere yüklenebilen lineer olmayan yazım programlarının(sesler gibi görüntü yazım kabiliyetli) üretimi, her türlü metin türünün ucuz yayım fırsatları ve en önemlisi internetin varlığı ve dünya çapındaki ağı okul ve eğitim kurumları arasında iletişime duyulan ilginin yenilenmesine katkıda bulunmaktadır.

Okullardaki radyo ve televizyon istasyonları, on-line eğitsel gazeteler, eğitimciler tarafından idare edilen eğitim amaçlı portallar, paylaşımlı ağlarda yayınlanmış eğitim materyalleri, internet kullanımlarıyla ilgili forumlar ve işbirliği platformları bu yenilenmiş ilgiye şahittir. Bu yenilenmiş ilgi, ağ kütükleri vasıtasıyla(web log) on-line gazetecilik seçeneklerinin artan demokratikleşmesinin yanında bu eğilimdeki kişisel ve kurumsal internet siteleri sayesinde güçlendirilmiştir.

Bu trend eğitim etrafında yeni bir iletişim halkasının yaratılmasıyla uyuşmaktadır ki, bu halka sonuçta okulların eğitimsel misyonlarını genişletmekte ve aynı zamanda öğrenme sürecinin tüm aktörleri arasında yeni iletişim niteliklerini geliştirmektedir. Bu trend ana oyuncularını eğitimciler ve öğrenciler olan yeni bir üretim yapısının(eğit-ilet-işim – edu-communi-cation) ortaya çıkışıyla sonuçlanmaktadır.

Şu ana kadar Sınıflara kısıtlanmış olan İletişim ile ilgili okul uygulamaları kamusal alanla birleştirilmektedir. Eğitim alanında yeni bir iletişim kültürü teşvik edilmektedir ki, bu kültür uygulamalar düzeyinde eğitimcilerin kabiliyetlerini iletişimcilerinkine benzetmektedir.

Medya küresi(kesimi) içerisinde yer alan, tüm nüfusun iletişim kabiliyetlerinin geliştirilmesi (okul nüfusu ile başlar) taşınabilirlik ve dijitalizasyon kitle iletişim araçlarına yeni içerik akışı eklenmesine imkan sağlar. Bu akış eğitimdeki medya devrimi etkilerinin bir işaretidir.

Böyle bir fenomen özellikle yerel seviyelerde görülür. Bu sözde yerel iletişim(yerel basın, radyo ve televizyon) küçük topluluklar üzerine odaklanır(kasabalar, bölgeler vb.); okul topluluğu tarafından idare edilen aralarla(reklamlarla) ve programlarla artarak uygun hale gelir. Örneğin bu yerel medya bölge okulları tarafından belirlenmiş içeriği yayımlayabilir. yerel iletişim aartan bir şekilde kendilerine mal edilirler. Bu yerel medya aynı zamanda yayın aralarını bölge orta okulunun hazırladığı belgesel film, kısa sinemalar veya hatta hayal ürünü filmlerin yayınına tahsis edebilir. Bazı ulusal medya kuruluşlarında bazı materyal formunda içerikleri ve okul topluluğundan yayılan yapımları sağlayabilir.

Diğerleri ile birleşen bu fenomen eğitimdeki iletişim aktiviteleri etrafındaki kapasite artırımını bu aktivitelerin lehinde olacak kesin bir yükümlülükle destekler. Dinamik bir sonuç olarak, medya profesyonelleri ile olan ilişkilerdeki farklı yöntemlerden faydalanan medya eğitimi alanında yeni bir gelişim safhası ortaya çıkmaktadır.

Profesyonellerle ilişkiler: Karşılıklı etkilerin geniş bir spektrumu

Bu şartlarda, medya endüstrisi medya eğitiminin ve medya eğitimi için olan ihtiyaçları aynı zamanda eğitimcilerle(ebeveynler veya öğretmenler olabilir) diyalog için yapılan çağrılarını görmemezlikten gelmeye devam edemez. Medya endüstrisinin içeriği ve anlamı ile medya profesyonelleri zaman içerisinde evrim geçirmişlerdir. Bu evrim, medyanın kamu ve gücünden tam bağımsızlık istediği korumacı devirden diyalogun değişik şekilde cereyan edebildiği daha serbest devire geçiş yapmıştır. Serbest devirdeki değişik diyalog yolları şunlardır: profesyoneller arasında kendini düzenleme(self-regulation), devletin çoklu finans (risk) ajanslarının medya sektöründe yaptığı düzenlemeler, sivil toplum örgütleri gibi aktörlere uzanan ortak düzenlemeler (co-regulation). Bu değişik metodlar ülkeden ülkeye farklılık göstermektedir. Bu düzenlemeler, bu alandaki tüm aktörlerin katılımı ve müsadese için sosyal evrimleri göz önünde tutarak medya eğitiminde hisse sahibi olanların hissettiği ihtiyaçlarla uyum göstermektedir. Bunlar medya eleştirilerine tarihsel bir yanıtıdır ve tecrübeleri paylaşma olanağı, genel projeler üzerinde işbirliği ve genellikle daha iyi bir medya endüstrisi kültürünü teşvik etme ile birlikte daha esnek değişim yapılarına doğru evrim geçirmektedirler.

Medya endüstrisi profesyonelleri tarafından yapılan sektör düzenlemesi (Öz düzenleme - Self-regulation)

Medya profesyonelleri özellikle iş etiğine ilişkin kendi müfredat programlarını (açık ve örtülü) daha şeffaf yapmak için çok gayret göstermektedirler. Kamuyu ve sektör içi kullanımı hedefleyen araç çeşitleri üzerinde durmaktadırlar. Bu araçlar vasıtasıyla özenle hazırlanmış içeriğin üzerine oturtulduğu değer yargılarını aydınlatmaktadır.

Kabul edilen çözümler iletişimcilerin kamunun güvenini kazanmak için bazı enstrümanları özenle kendiliklerinden uygulamaya koyması ile karakterize edilen kendini düzenleme (self-regulation) ile uyuşmaktadır. Bu çözümler ülkelere göre farklılık göstermesine rağmen genelde benzer süreçleri savunmaktadırlar. İletişimcilerin günlük çalışmalarında uymak zorunda oldukları standartlar ve prensipler oluşturmaktadırlar. Bu tip yükümlülükler medya sektörünü kuran tüzüklerde bulunmuyorsa çoğu kez ülkelerin veya eyaletlerin anayasalarında bulunurlar. Kendini ifade özgürlüğünün önemini vurgularlar. Ayrıca bilginin sadece ticari bir ürün değil genel bir sosyal olgu (nesne) olduğunda hatırlatıcıdır. Bu prensipler her bir kurumun hareket tarzı için ahlaki prensipler şeklinde her bir medya kuruluşu ve profesyoneli seviyesinde daha sonra tekrar yorumlanabilir. Bu prensipler

iletışimcilerin sosyal sorumluluk farkındalığını vurgularlar ki, bu yüzden sık sık ' Medya Sorumluluk Sistemleri-MAS(Media Accountability Systems) olarak adlandırılır.

Eğer bu çözümler ve araçlar daha iyi bilinseydi eğitimcilere, öğrencilere ve ailelere faydalı olabilirdi ancak bu çözümler ve araçlar şu anda genel olarak arzu edilen kullanım seviyesinin altında kullanılmaktadırlar.

Kamuya sektör içi ile ilgili prosedürler, organizasyon planları, uygulama standartları, yazı işleri ile ilgili tercihler ve her bir medya şirketinin ahlaki değerler hakkındaki genel duruşunu sunma konusu medyadan medyaya ülkeden ülkeye göre hala gelişigüzel ve tahmin edilemez durumdadır.

Bu medya şirketlerinin internet siteleri sık sık bu konuları anlatmasına rağmen hala bu konular umuma yeterince tanıtılmamıştır. Eğer kamu medya prensipleri ve uygulamaları konusunda daha iyi bilgilendirilmiş olsaydı halkın çeşitli kesimleri kendileri ile alakalı olan konularda daha yapıcı ve etkin bir şekilde tepkide bulunabilirdi. Medya eğitimi ve eğitsel çözümlerin iletişim-eğitim diyaloguyla ilgili olan bölümleri bu tip inisiyatiflerin ve müzakere edilmiş karşılıklı etkileşimler spektrumu hakkında daha geniş bir farkındalık sağlamaya adanmalıdır.

Bu karşılıklı etkileşim tipleri avantajları ve kısıtlamalarına göre farklılık gösterirler ve farklı hiyerarşik seviyelerde yer alırlar:

> Biçem sayfalarına özen gösterme. Haber ve bilgiyle uğraşma yolunda tavsiyeler ve taahhütler sunma eğilimindedirler. Profesyonellere şiddetin, kamu hassasiyetlerini yaralayacak içeriklerin (konuların) gözler önüne serilmesi, azınlıkların ve reşit olmayan çocukların tanıtılması kelime tercihleri ve uygun lisan düzeyi kullanımı gibi çetrefilli sosyal olaylarla başetmede yardım eder. Bağlayıcı değildir ve bunlar çoğunlukla kullanım için talimatlardır.

> İyi uygulama standartları için müzakere edilmiş prensipler yazma. Bu prensipler tarafsızlık, eşitlik, kaynakları koruma, bağımsızlık, özellikle ticari sponsorlar, politik müştericilik veya akraba kayırma ortadayken çıkar çatışmalarından kaçınma konuları üzerine odaklanma eğilimindedir. Bazıları kamu hakları ve profesyonellerin kamuya karşı olan görevlerini de dikkate almaktadır. Bu prensipler kendini ifade özgürlüğü değerleri ile uyum içerisindedirler.

1983 yılında UNESCO'nun gazetecilik etiği üzerine yayınladığı deklarasyon veya Avrupa Konseyinin 1993 yılında kabul ettiği deklarasyon gibi uluslar arası yayınlarda ifade edilen meslek prensiplerini yansıtmaktadırlar. Gazetecilerin sosyal sorumluluklarını, mesleğin dürüstlüğünü, insan onuruna ve kamuoyuna saygıyı, kültürel çeşitliliği ve barış kültürünü tesis ederler. Genel olarak bu prensipler bağlayıcı değildir ve bu yüzden ceza ve yaptırımlardan bahsetmezler.

> Haberler veya tüm televizyon istasyonu için şikayet amiri tesis etme. Bu araç çoğunlukla kamu hizmeti sunan kanallarda görülür. Şikayet amirleri (ombudsman) medya ve kitlesi arasında yer alan ve kullanıcıların önerileri ile bildirilen şikayetlerini iletmek için oluşturulmuş bir insan ara birimidir. Çalışma arkadaşlarına bu mesleği düzenleyen seçilen bir konudaki gazetecilik yararı, yayın zamanlarına dikkat etme, iyi uygulamalar yapabilmek için tüzükler veya yönetmeliklerin tavsiyelerinin uygulanması gibi temel prensipleri hatırlatabilirler. Halka yanıt vermek için kendi program ve yayın saatlerine olabilirler ki, bu durum onlara eğitimsel veya eğitsel bir işlev kazandırır. Bu yüzden iletişimdeki kilit meselelerin profesyoneller arasında ve vatandaşlar arasında daha iyi anlaşılması için kolaylaştırıcı rol oynayabilirler. Arabuluculukları resmi olmayan, içsel (kurum) ve bir hakeminki gibi çok ileri gitmeyen müzakerelere bağlı olabilir.

> Ahlaki değerler veya irtibat komiteleri kurma. Bu komiteler genel kamu yararını sağlayabilecek uzmanlık ve yetenekte olan iletişim sektörü dışından (öğretmenler, terapistler, dernek liderleri vb..) olan üyelerden oluşturulabilir. Demokratik tartışma ortamı sunma ve insan onuruna saygı duyma, azınlıkları koruma ve genç insanların sosyalleştirilmesi sorumluluğunu alma yöntemlerinin araştırılmasında medyaya yardım ederler.

Ulusal ve uluslar arası önemdeki meselelere zarar veren önemsiz birikimlerine ek olarak haber üretiminde özen eksikliklerine, haber gündeminde ve gündemin takibindeki eksikliklere işaret ederler. Bu komiteler danışman statüsündedirler ve medyanın halkın gözündeki imajına katkıda bulunurlar.

> Profesyonel gazeteler basma ve medyayı eleştiren ve gözden geçiren programlar yapma. Bazı özel ihtisaslı gazeteler ve programlar kendi yaptıkları mesleklerini eleştirerek gazetecilik standartları hakkında tartışma başlatırlar. Bu tartışmaların ve eleştirilerin içeriği genellikle araştırma ve raporlama tekniklerini incelemektir ki, kabaca yapılmış yama makalelerin veya doğru olmayan haberlerin teşhirini kapsayabilir. Hatta sansüre uğramış dökümanlara kadar uzanan eleştiri yapabilirler. Başyazıda birbiriyle ilişkili meseleleri (ayrım-cinsiyet, ırk vb.) ele alabilir ve bazı durumlarda basın ile politika veya ekonomi dünyası arasındaki çıkar çatışmalarını kınayabilirler. Bu alanda bir referans olarak hizmet sunarlar ve bu meslek üyelerine kendi bağımsızlıklarını savunma imkânı sağlarlar.

> Basın konseyleri toplama. Bu konseylerin rolü okuyucu sayısını hesaba katarken basının gerçekten bağımsız olduğunu garanti altına almaktır. Basın ve halk temsilcileri arasındaki şikayetlerin incelendiği ve çözümlerin mütalaa edildiği toplantılar ayda bir veya iki ayda bir gerçekleşmektedir. Bu konseyler sadece danışmanlık yetkisine sahiptir. Bu sebeple yaptırımlar dikte edemez ancak tavsiyeleri gazete sütunlarında yayınlanabilir. Bu konseyler ülke genelinden daha ziyade bölgesel çapta görülür ve bu seviyede daha faydalıdır.

> Mesleki etik seminerleri düzenlemek. Bu seminerler vatandaşlara basının hergünkü çalışmalarını gösterir. Halk temsilcileri gazetecilerle yazı işleri ile ilgili kararları tartışma olanağı verir.(Gazetecilerin araştırma ve rapor metotları, tarafsızlığı, korumada yaşanan güçlükler ve çoğulculuk) Amaç gazetecilerle halk temsilcilerinin bir arada haber yazması değildir, amaç profesyonellerle değişik toplum kesimleri arasında karşılıklı anlayışı geliştirmektir. Bunlar ara sıra yerel çapta cereyan eden tartışma aralarıdır ve bu faaliyetler daha da genişletilebilir.(Basın haftası gibi)

> Canlı yayın telefonlarına izin verilen programlar. Bu programlar seyircilere kendilerini özgür bir şekilde ifade imkanı tanır ve yazılı basındaki eski bir uygulama olan ' başyazara mektuplar' uygulamasının yansımasıdır. Aykırı yorumlar yayınlamayı veya okuyucuların yada denetçilerin sorularını yansıtmaya imkanı sağlar. Hem bu tip programlar için oluşturulmuş internet siteleri hemde gençler için olan program kanalları bu uygulamanın yerini alma eğilimindedir. Bu uygulama karşılıklı etkileşim yoluyla eğitim için ek olanak ufukları açmaktadır. Medya sorumluluk sisteminin(MAS) en mütevazı elemanı olmasına karşın basitliği, doğrudanlığı(canlı yayın), gerçeklik(otantiklik) ve katılım atmosferi nedenlerinden dolayı en etkili olanlarından biridir. Televizyon kanalları yardım için telefon eden insanların çağrılarını cevaplamak veya ayrımcılık , cinsiyet ayrımcılığı ve şiddet provokasyonlarını yanıtlamak için sık sık tedbir almak zorundadırlar. Demokratik ve toplumsal değerler ile ilgili yayınlarda genç insanlara karşı olan sorumluluklarını göstermek zorundadırlar.

> Ödüller verme. Ödüller kişisel motivasyonu harekete geçirir ve mesleki olarak kabul görmeyi sağlar. Bu ödüllere parasal ödüllerde eklenebilir. Pulitzer ödülü en prestijli ödüllerden biri olmakla beraber özel sahalarda (çevre, sağlık, vb.), yazılı basın, işitsel-görsel ve on-line medya içinde ödüller oluşturulmuş ve etiketlenmiştir. Bir yayının veya programın performansını vurgulayan bu ödüllerin yıllık kazananlar listesinin yayınlanması büyük ödüller çevresindeki kutlamalara ilginç bir alternatiftir. Bu ödüller kaliteyi teşvik edici pozitif yapılarında bir medya sorumluluk sistemi (MAS) elemanı gibi işlev görmektedir. Mesleğe olan negatif eleştirilere karşı karşı bir nokta sağlamaktadır.

Genel olarak bu MAS elemanları kurgu küresi içinde değil haber küresi içinde kalma eğilimindedirler. Şikayet amirleri (ombudsmanlar) gibi medyanın kendi kendini düzenlemesi sorumluluğunda yer alan insanlar programların çocuklar ve yalnız olan gençler üzerindeki etkilerine yönelirler. Faaliyetleri hakkında onları düzenli seminerlerle organize edecek herhangi bir sistem, kuruluş veya şebeke yoktur. MAS personeli için hemen hemen hiç eğitim yoktur.

Diğer medya arkadaşları, yalnız araştırmacılar veya dernek üyeleri ile nadiren buluşurlar. Bu karşılaşmaların (buluşmaların) tümü MAS personelinin günlük uygulamalarına daha fazla duygu ve etkinlik verebilirdi. Hali hazır durumda MAS çok fazla temsilci olmayı istia etmeden dar bir yerel faaliyet alanına sahiptir. Sık sık birkaç katılımcının iyi niyetine kişiliklerine bel bağlarlar. Varlıkları doğrudan ilişkide kamu fikrinin azaltılmış mobilizasyonuna doğru azalma eğilimindedir. Kişisel ilişkilerde dayanakları haberler için tüm sosyal sorumluluk yükünü medya endüstrisinin rolünü saklarken tek bir gazeteciye yükleme eğilimidir. Bu kişisel yaklaşım safça görünebilir ve onların nazarında rezervasyonları ve meslek limanlarını açıklar.

Diğer program türleri (örneğin kurgu, oyunlar, reklamcılık) alakalı olduğunda haberlere ek olarak, medya profesyonelleri kamuyla olan diyalogları için diğer çözümleri kabul etmektedirler. Bunlar aşağıdaki gibidir:

> Kendini düzenleyen denetleme kurumları oluşturmak. Reklamcılık alanında birinin uygulamasının gerçekleşmesi tüketicinin haklarına takılıyorsa ve çelişen bilgi mevcutsa, kendi kendini denetleme özellikle yaygındır. Kurallar ve prensipler bir yayın aracından diğerine farklılık gösterdiğinden, bu kendini düzenleme kurumları tüm medya üzerinde transversal (enine, çapraz) yeteneğe sahip olma eğilimindedir. Sponsorlar gönüllülük esasına göre katılmaktadırlar ve kendini- düzenleyicilere tavsiye için başvuruda bulunabilirler. Bu tip kurumlar, programlar ve reklamcılık arasındaki kesin ayırım gibi, iletişim ağı kamu hizmeti yükümlülükleri ile uyum içinde olmak için kurallar ve tavsiyeler hazırlayabilirler.(formüle edebilirler) Halk kadın veya çocuk imajı, gizli sponsorluk veya ürün sıralaması konularında endişelerini ifade ettiğinde bu kurumlar yanıt verebilir.

> Etiketleri inceleme ve sınıflandırma sistemleri. Bazı ülkelerde videokasetleri, DVD'ler ve video oyunları gönüllü bir şekilde ya da yayıncılar ve üreticilerle uyum içinde çalışan düzen koyucu kurumların formüle ettiği gerekliliklere uygun olarak sınıflandırılmak zorundadır. Sınıflandırma seçeneği ürün kabı üzerinde tamamen gösterilmek zorundadır.(şiddet ve pornografik içerik olduğunda neredeyse her zaman) Sınıflandırma mekanizması üreticilerin kendileri tarafından aktive edilip devam ettirilmelidir. Bazı ülkelerde, açılan davaları çözmek için özel komisyonlar oluşturulmuştur. Bir çok ülkede üreticiler tarafından yapılan bu gönüllü sınıflandırma reşit olmayan çocuklara kiralama ve satışlar ile bağlantılı değildir. Bu gönüllü sınıflandırma reşit olmayan gençlerin kendileri için üretilmemiş olan ürünlere ulaşımına herhangi bir kısıtlama getirmemektedir.

> Tarama komiteleri kurma. Bu komitelerin statüleri ve bileşimleri ülkeden ülkeye ve işitsel-görsel medyaya(kamusal veya ticari) çok büyük çeşitlilik göstermektedir. Kanal yükümlülükleri ile uyumu sağlamakla görevli program ünitesi yöneticileri kamuyu temsil eden insanlar tarafından desteklenmektedir.(ebeveynler, psikologlar, terapistler vb.) Programları satın alma ve bu programların zamanlama cetvellerini yapma konusunda son kararın alınması hizmetini vermektedirler. Değerlendirme için gerçek araç değillerdir. Rekabet kurallarından dolayı bazı ticari kararlar ile komite tavsiyelerini uzlaştırmak güçtür. (örneğin gençlik programları konusunda)

> Karıştırma önerme veya uzaktan kontrollü kilitleme sistemleri. Bir kısım basın programları şifrelemek için teknik bir sistem önermektedirler. Karıştırılmış programlar almak isteyen veya çocuklarının yaşlarına veya kendi aile değerlerine uymayan program veya websitesine çocuklarının erişimini yasaklamak isteyen ebeveynler bu sistemleri kullanmaktadır. Bu tip sistemler istenildiği gibi programlanabilen entegre chiplerle bir çok televizyon alıcısı imal edilmiş olsa bile teknik kapasiteye ve uydu vasıtasıyla dijital araçlara erişime dayanmaktadır. Ebeveynlerin dikkatini içerik uygunluğu üzerine karar vermeye olan ihtiyaca çekmek amacıyla bazı ülkelerde çift kriptolama sistemleri test edilmektedir. Bazı internet server'ları (dağıtımçıları)

Bu kilitleme sistemlerini ücretsiz indirmeyi önermektedir. Bu durum özellikle bazı televizyon kanallarının resmi sitelerinde, bazı dijital servis sağlayıcı sitelerde ve çocuklar için oyun ve aktivitelere adanmış sitelerde için doğrudur.

Eğitim ve değerlerle ilişkili diğer problemler tamamen medyanın kendisi ile alakalı değil daha çok toplumsal sorunlarla ilgilidir. Bu sorunlar sıklıkla ülkedeki tüm endüstriyel sektörler üzerinde etkiye sahip olan ve dolayısıyla medya endüstrisininide boş bırakmayan politik ne yasal kararlarla ilişkilidir. Bu kararlar cinsiyetler arasında eşitlik, reşit olmayanların korunması, ırkçılık, kültürel çeşitlilik, özürli insanlar ve diğer azınlıklar konularından bahsedebilir. Bu tip durumlarda baskın trend (eğilim) özellikle zaman içerisinde evrim geçirmiş olan düzenlemenin veya beraber düzenlemenin ön plana çıkmasına ve yönetimi ele almasına izin vermektir. Medyanın düzenlenmesi için oluşturulan kurumlar sansür eğiliminden hazırlama safhasında tüketiciler ve kullanıcıların iştiraki konularına vurgu yapmaya kaymaktadırlar. Medya eğitimi sıklıkla zorunlu bir boyut olarak mütalaa edilmektedir. (En iyi süzgeç değilse)

Resmi kurumlar tarafından yapılan düzenleme

Düzenleme için devlet yetkisinin bir kısmını aracı bir kuruma devreder. Pazar dengesini düzeltmek veya muhafaza etmek için medyanın çalışmasını düzenleme hükümet ve iletişimciler arasında tesis edilir. Bu düzenlemenin rolü ülkeden ülkeye değişebilmektedir. Düzenleme bazen resmi metinlerin belgelere itibar edilmesi ve uygulanmasını sağlarken bazen de daha iyi uygulamalar için standartlar kabul edilmesini teşvik etmektedir. Amerika (Federal İletişim Komisyonu) ve Fransa (İşitsel-Görsel

Medya Yüksek Konseyi) gibi kuruldukları ülkelerin bir çoğunda bu kurumlar 'komisyon' ya da 'konsey' olarak adlandırılırlar. Bu kurumlar devlet, meslek ve bazanda sivil toplum üyelerinden oluşan aracı organlardır. Geçmişten günümüze bu kurumların görevleri yayın yapma ilkelerinin denetlenmesi (uygunluk açısından) ve sık sık özel sektör tarafından istenen kamu hava dalgalarının ticari lisanslamasını düzenlemekten oluşmaktadır. Her an devletin veya endüstrinin etkisi altına girebilmektedirler. Devletin çekim alanına girdiğinde bazı programların sansürlenmesi riski ortaya çıkmaktadır.(örneğin siyasi baskılardan dolayı sansürlenenler) Endüstrinin çekim alanına girdiğinde ise kamu hizmeti yükümlülükleri azalabilmektedir. Organize olmuş tüketici kısmı arttığında, düzenleyici organlar

ahlak standartları ve iletişim ağı kamu hizmeti yükümlülükleri ile ilgili ihtilafların yönetimi konusuna artan bir şekilde müdahil olmaktadır. Ayrıca prosedürler konusundada daha şeffaf olmaktadır.

> Düzenleyici kurumlar oluşturmak. Bu kurumlar yayın anlaşmalarını onaylama ve hizmet ile sorumluluklar tesis etme yetkisine sahiptir. Küçüklerin korunması (reşit olmayanlar) gibi kamu oyunu ilgilendiren alanlarda dahil olmak üzere her bir operatör ile anlaşmalar müzakere etmek zorundadırlar. Toplumun çeşitli kesimlerinin hakları ve beklentilerine dair farklı düşünceleri arasında dengenin sağlanmasının yanı sıra çoğulculuk ve kültürel çeşitlilik prensiplerinde sürdürmeyi hedeflemektedirler. Bazen bünyelerinde araştırma ve geliştirme departmanlarıda oluştururlar. Sık sık bülten ve yıllık raporlar yayınlamaktadırlar.

Bazı ülkelerde düzenleme yetkilerini tamamına sahip olabilmektedirler. Yaptırımlar uygulama konusunda belirli bir dereceye kadar serbestliğe sahip olabilmektedirler. (yayın düzeltmeleri (tekzip), para cezası kesme, resmi celpler) Medya endüstrisinin üzerine etiketleme kodları veya sınıflandırma sistemleri konularında yumuşak bir baskı uygulamaktadırlar.

> Şikayet bürosu oluşturma. Bir tane büro varsa bu büro ülkeden ülkeye değişiklik gösterir. Bu büro bazen düzenleme kurumunun içerisinde bir departman olarak bazanda devlet ve ticari kanal izleyicileri için hizmet sunan ve bu izleyicilerden gelen eleştiri ve yorumların program yöneticilerine veya haber başyazarlarına ulaşmasını sağlayan bir servis olarak sisteme entegre edilir. Bu büroların varlığı, bilgiyi düzeltme, kişinin toplumsal imajına saygı, düzeltme talep etme hakkı gibi haklara dayandırılır; Bu bürolar aynı zamanda kişisel saldırı veya politik yazılar durumunda cevap hakkını da denetler.

> Kamu hizmeti yükümlülükleri oluşturma. Bu yükümlülükler devlet kanallarına olduğu kadar ticari kanallarda uygulanmaktadır. Medyanın hitap ettiği kitleyle ilgili hakları ve sorumluluklarını kısa ve öz biçimde açıklarlar. Bu yükümlülükler haberler hususunda uygulanırlar.(seçim yayın yasağı kuralı ve kişisel saldırı veya politik yorumlama kuralı gibi önlemler vasıtasıyla) Kurgular, özellikle reklamlar, gençlik programları ve belgesellerle ilgili kurallarda bulunur. Yerel medya ile ilgili olarak, bu kurallar kasaba toplantılarında cemiyet için işlenmesi kararlaştırılan öncelikli konu listesine ek olarak iliştilerilebilir. Ayrıca bu kurallar kanal lisansları ve anlaşmalarında ayrıntılı olarak açıklanırlar ve halkla ilişkiler senelik değerlendirme sonucu ortaya çıkan ihtiyaçlarla ilişkilendirilebilirler.

> Küçükleri korumak için bir dizi önlemler alma. Bir çok ülkede medya mevcut çocuk haklarını uygulamak zorundadır. Bu haklar sıklıkla medyanın kamu hizmeti ödevleri arasında sayılmaktadır. Kişinin şahsi imajı veya mahremiyeti gibi kurullarla donatılmış kolaylaştırılmış kültürle beraber uygun ortam ve şartlara ihtiyaç duyulmaktadır. Bu önlemler çocukların başrolde bulunduğu kurgu ve haberler için izin almanın yanı sıra karıştırma ve anonimlikten (isimsizlikten) koruma gibi prosedürlere varabilir. Bu önlemler serisi, genellikle farklı medya gruplarının ortaya çıkma zamanına bağlı olarak çeşitli kurulların bir araya getirilmesiyle oluşturulur ve herhangi bir ülkedeki küresel uyuma sahip olmama eğilimindedir. Bu önlemler aynı zamanda UNICEF ve UNESCO gibi görevi çocuk haklarını savunmak olan uluslar arası kuruluşlarada göndermelerde bulunabilir.(UNICEF 12 yaş altı, UNESCO 12 yaş üstü reşit olmayan çocukların haklarının korunması ile kültürün, iletişimin ve eğitimin desteklenmesi konularıyla ilgilidir) .

> Ebeveyn uyarı sistemlerinin üzerinde durma. Bu sistemler yayından önce programları içeriklerine göre, gençlerin hassasiyetlerini zedeleyebilecek materyal kategorilerinin yanı sıra şiddet ve pornografik mesajların varlığını veya yokluğunu işaretlerle göstererek, sınıflandırmayı amaçlamaktadır. Bu sistemler küçükleri koruma ve kamu hizmeti yükümlülükleri için tespit edilmiş olan önlemlerin alt kümesine aittir. Genellikle medya içerisindeki tarama komiteleri tarafından incelendiklerinden, bu sistemlerin doğa ve yapıları kanaldan kanala farklılık göstermektedir. Yayın akışı kısıtlamalarıyla hatta bazen yayın yasaklarıyla ilişkilendirilebilirler.

Yıllık raporlarda gözden geçirilebilir ve belirli aralıklarla düzenleme otoriteleri ile yapılan toplantılarda arz edilebilirler. Çok güçlü ahlaki işaret verirler ve başlangıçta sansürün bir formu gibi algılandıklarından, zaman ilerledikçe bu sistemlerin ebeveynlerin karar vermeleri için oluşturulmuş bir araç olduğu kabul edilmiştir.

> Eleştirel okuma programlarının kamuya yayını teşvik etme. Bu programlar ulusal radyo ve televizyon kanallarında çocuklar ve ailelerini hedef alır. Bu tip programlar şikayet amirlerinin (ombudsman) işbirliği ile yapılabilirler ancak bu gerekli olan bir husus değildir. Programdan yapılan alıntılar nasıl üretildikleri ve süreç içinde hangi yazım üslubu kararlarının verildiği hususları bakımından tartışılırlar. Yapımcılar medya ve eğitim uzmanları ile arada sıradada kendi tepkilerini ifade eden bazı halktan üyelerle bir araya gelirler.

Bir çok durumda bu kamu kuruluşları ve inisiyatifleri düzenleme öncesi veya sonrası anlaşmazlıkları çözmeye gayret ederler. İfade özgürlüğü veya haber alma (BM Çocuk Hakları Konvansiyonunda bulunanlar dahil) gibi haklara burunlarını sokmazlar. Ülkelerinde uygulanan politik ve yasal kararları dengede tutarak faaliyet gösterirler. (Küçüklerin korunması, ırkçılık, ve diğer azınlıklar hakkında olanlar)müdahale etmezler. Her bir medya tipinin değerli olduğunu ve belirli tüzük ve yönetmeliklerle idare edildikleri gerçeğini hesaba katarlar. Medya ve iletişim etiği bakımından genel prensiplerin olduğu ve özellikle toplumun ilgili olduğu her şeye bu prensiplerin uygulanması gerektiği konusuna değinirler.

Ortak düzenleme (Co-regulation) ve sivil toplumun rolü

Kendini düzenlemede olduğu gibi (self-regulation), beraber düzenleme de medya endüstrisi ile toplumun diğer kesimleri arasındaki işbirliğine işaret eder. Ancak bu işbirliği beraber düzenlemede daha aktif ve daha organize. Medya eğitimindeki beraber düzenleme, çocukların çevresindeki tüm kaynak insanların(ebeveynler, eğitimciler, terapistler vb.) yapımcılar ve dağıtımclarla aynı mesafede olduğu bir müzakeredir. Bakanlıklar veya hükümetin ilgili bölümlerinin(kültür, iletişim ve eğitim) yanında özellikle medya kesiminin kendini düzenleme kurumları gibi birtakım kuruluşlar bu alanda önemli role sahiptirler. Beraber düzenleme, söz konusu olan özellikle temel haklar ise kamu mercilerinin yerini ikame edemez. Bununla birlikte, kamu ilgisine değer kazandırır. İnternet Hakları Forumuyla (Forum on the Rights of the Internet) öncü olan Fransa gibi bazı ülkelerde, beraber düzenlemeden 'kendini düzenlemenin düzenlemesi' olarak bahsedilmektedir. Diğer ülkelerde ise birçok katılımcılı ve forumlarla yürütülen bir müzakere olarak görülmektedir.

İdare, beraber düzenleme kavramının çerçevesini çizer. İdare, yetki kullanımının demokratik temelleri üzerinde yeniden kurmayı kanunlar ve yaptırımlardan daha ziyade direktif ve tavsiyelerle hedefleyen hükümet yapısıdır. Her seviyede yerel, ulusal, bölgesel ve hatta uluslar arası düzeyde aktör çeşitliliğini ifade eder. Medyanın çok büyük katkıda bulunduğu günümüzün karmaşıklığı karşısında vatandaşların katılımını ve sorumlu davranışlar sergilemesini teşvik eder.

Dünya üzerindeki ülkeler ve bölgelere göre, idareye dahil olan sivil toplum aktörleri değişkenlik gösterebilir. Ancak bu aktörler, vatandaş gruplarını (tüketiciler, aileler, ebeveynler, gençler vb.), hükümet dışı organizasyonları, ticaret birliklerini ve kolektif şirketleri, meslek gruplarını, gençlik ve revaçta olan eğitim hareketlerini, hayırsever kuruluşları, yerel topluluklar ve araştırmacıları temsil etmektedir.

Medyaya ilişkin sivil toplum kuruluşları dünyanın her yerinde bulunmaktadır ve bazı ülkelerde bu kuruluşlar kaydederken önem kazanmışlardır. Bu kuruluşlar ya iletişim meselelerine spesifik olarak adanmış organizasyonlardır veya kendi genel gündemlerine, iletişim ve medyayı eklemiş olan tüketici veya meslek gruplarıdır. Birçok durumda, bu kuruluşların taahhütleri konusal (tematik) seçimlere sebep olmaktadır. Çoğu kez yasa koyucu politik güçlerin veya baskın ticari güçlerin çiğnediği hakları savunurlar. Uluslar arası seviyede, medya araçlarının ilgilendiği en geçerli ve yinelenen tematik seçenekler; şiddetin veya cinsel içeriklerin varlığı, küçüklerin korunması, kadınların ve azınlıkların temsil edilmesi, reklamcılık, haberler ve medya eğitiminde tarafsızlıktır. Diğer meseleler bölge veya kıtaya bağlı olarak bunlara eklenebilir: stereotip ve cinsel ayrımcılıkla savaş, ırkçılık, çoğunluğun azınlığı istismar etmesi, insanların doğuştan kazanılan hakları, Kuzey ve Güney arasındaki dengelenmiş bilgi ve iletişim akışının korunması, yayınlara erişim, basılı ve dijital medya, sağlığa ilişkin haberlerin aktarılması (çoğunlukla HIV/AIDS ancak diğer bulaşıcı ve obezite gibi davranışsal rahatsızlıklar)

Bu tekrarlayan temalar eğitimciler ve tüketicilerin çoğunun medya çevresinin genç insanlar genelde ise toplum üzerindeki etkilerinden kaygı duyduklarını göstermektedir. Eylemleri, bazı ülkelerde medyaya aşırı maruz kalmayla veya fakirlikten kaynaklanan kıtlıkla ortaya çıkan antisosyalleşme risk farkındalığını ispat ederken onlar medya vasıtasıyla dengeli bir sosyalleşmenin avantajlarından faydalanmak istemektedirler. Medyaya aşırı maruz kalma gençleri gerçek hayat meşgalelerinden koparır, okul çalışmalarına karşı ilgisizliğe neden olur, bazı programlar tarafından tetiklenen strese bağlı uykusuzluk ve anksiyeteye sebep olur, agresifliği ve bağımlılığı artırır. Normalden az maruz kalmak ise her türlü medya vasıtasına erişimde kısıtlama ve sansürden kaynaklanırsa modern dünyada bu durumda bir fonksiyon bozukluklarını gerektirir.

Sivil toplum kuruluşları eylemlerini ekonomik yada politik aktörlerin kendiliklerinden inisiyatif almalarının imkansız olduğu noktasına dayandırmaktadırlar. İdare şartlarında, kurumların iddiası demokratik bir süreçte doğrudan katılım beklentisine cevap vermektedir. Bu iddia, uzun zamandan beri demokratik politik teoride gerekli bir mekanizma olarak bahsedilen medyayı kapsamaktadır. Sivil toplum kuruluşları medya endüstrisinin beraber düzenleme safhasının tamamına iştirak etmek istemektedirler. Sadece geleneksel olarak katıldıkları düzenlemelerin uygulanması ve takip eden safhaya değil aynı zamanda karar verme sürecine de katılmak istemektedirler. Bu kuruluşlar kendi karşıt önerilerini geliştirmek ve sürece ilave katkıda bulunabilmek için yeterli bir zaman dilimi içerisinde gerekli olan bilgileri talep etmektedirler.

Medyayla yapılandırılmış bir ilişki geliştirmek ve profesyonellerle etik ilişkiler kurmak istemektedirler.

Bu bağımsız kuruluşlar küçüklerin hakları ile iletişim ve bilgiyle ilgili diğer haklar gibi konularda genel kamunun aktif ve kritik farkındalığını harekete geçirmeye çalışmaktadırlar. Prensipler, tavsiyeler ve uygulama standartları oluşturmayı ve bunları yaymayı hedeflemektedirler. Medya süreci içerisinde yer alan aktörler arasında işbirliği anlaşmalarını teşvik etmektedirler.

Eleştirel olmadıklarında veya medya eğitimcileri olarak rollerinde savunmada iken, pasif roldeyseler, devlet veya endüstriden gelecek pozitif eylemleri desteklemede birlik ve beraberliklerini gösterirler. Örneğin Amerika Birleşik Devletlerinde çocukların televizyonu için yapılan eylem (Action for Children's Television) iki on yıldan fazla bir zamanı Amerikan Yönetimine ve medya düzenleme kurumlarına, medya endüstrisinin 'küçükleri koruma- the protection of minors' temel prensiplerinin bazılarını uygulamasını sağlamak için lobi yaparak geçirmiştir. Benzer eylemler Japonya (Çocukların ve Vatandaşların Televizyonu için Forum - the Forum for Children's and Citizen's Television), Kanada (Çocuklar ve Televizyon için İttifak - the Alliance for Children and Television) ve Fransa(the Collectif Interassociatif Enfance et Médias) gibi diğer ülkelerde düzenlenmiştir.

Sivil toplum kurumları bu tip eylemlere farklı müdahale aşamalarında yani yerel, ulusal veya uluslar arası seviyelerde müdahil olabilir. Eylem alanı çok genişir:

> Programlar için danışma konseylerine veya çok katılımcılı forumlara iştirak.

Bazı ülkelerde, kamu hizmeti kanalları kullanıcılarını konseylerinin bir parçasıymış gibi sisteme dahil etmişlerdir. Diğer kanallar ise kullanıcılarını internet üzerinde haklarını tartışmak için forumlara davet etmişlerdir. Konseyler aynı zamanda eğitim veya iletişim ve kültür bakanlıkları gibi bakanlıkların bir parçası da olabilir. Çok çeşitli ülkelerde, medyanın düzenlenmesi veya ortak düzenlenmesinden sorumlu kurumlar resmi olarak konsey üyelerini eğitim ve pediatri dünyasından gelenlerden atamaktadırlar. Bunlar sanat araştırmalarını ve uygulamalarını tanıtabilirler. Atanan bu insanlar, karar vericiler haricinde yapım ve yayıncıları kapsayacak değiştirmelere iştirak edebilirler. Belirgin değerler ve içerik meseleleri, yazım stratejileri, toplumu ifade eden beklentilerle uyum sağlayan spesifik formatlar hakkında tavsiyeler kaleme alınmasına yardım edebilirler.

> Medya denetleme kurumları oluşturma.

Bu eylem, MAS (Medya Yükümlülük Sistemleri - Media Accountability Systems)'ın sivil toplum tarafından en beğenilenidir. Amaç bir dereceye kadar kurumlara gençlerle ilgili gözetim yapabilme imkanı sağlayacak istikrarlı yapılar oluşturmaktır. Bu gözetim grupları aynı zamanda genel halk arasında farkındalığı artırır, araştırmayı teşvik eder ve yaygınlaştırır ve iletişimciler, hükümet memurları ve araştırmacılar arasında diyalogu geliştirirler. Genç insanların medya çevreleriyle ilgili meseleleri üzerine kamu otoriteleri ve medya ile değiş tokuş için alan yaratmanın ötesinde, bu yapılar medya endüstrisi ile düzenleme ve beraber düzenleme kurumlarına karşı mahkemeye müracaat

edebilirler. Kazanç gütmeyen kuruluş ve ortaklıklardan destek alırlar ve ülkesine göre, bir bekçi gibi hareket edebilir ve ihbarda bulunabilirler veya eleştirel analiz stratejileri önerebilirler. Sayıları internette oldukça fazla olan bu kurumlar internetteki bilgi ve cevap hızılığının kendilerine sağladığı artırılmış kapasiteyle sürekli tetikte bulunurlar.

> Çok katılımcılı aktiviteler düzenleme.

Bu tip törensel aktiviteler festivallerden yaz üniversitelerine, seminerlere ve hatta 'basın haftası' veya 'bilgi toplumu günü' gibi faaliyetlere kadar uzanabilir. Bu aktiviteler hisse sahipleri ile endüstriden, kamu otoritelerinden ve iletişim ağı kuruluşlarından misafirleri cezbeder. Bu yarı resmi toplantılar böyle tarafsız alanlarda çok nadir bir araya gelme şansı bulan aktörler arasında güven tesisine ve alışkanlıkların mübadelesine katkıda bulunurlar.

> Kaynak merkezleri geliştirme.

Bu merkezler medya kütüphaneleri, bilgisayar veritabanları veya on-line portallar olabilir. Bu merkezler, olaylar üzerine düzenli güncellemelere ihtiyaç duyan kuruluşlar tarafından kullanılan dökümanları, çocuklar ve gençlerle ilgili medya meseleleri analizlerini aydınlatmak ve hatta ilgili oldukları farklı kurum ve kamu otoritelerindeki temsilcilerini eğitmek için saklayabilirler.

> Eğitsel materyaller basma. Bu dökümanlar farklı formatlarda yayınlanabilirler: Kılavuzlar, bültenler ve hatta yerel ve ortak kanallarda yayınlanmak üzere program olarak. Bu materyaller, eğitim ve kendi kendine öğrenme metodlarını ve yetişkinler için medya okuryazarlığını geliştirecek içerikleri yaygınlaştırır. Bu materyaller bir kulüp veya kuruluşta dağıtılabilirler.

> Kamu farkındalığını artırmak için kampanya başlatma.

Bu tip medya eğitimi inisiyatifleri çoğunlukla ebeveynler üzerine yoğunlaşmasına rağmen çocukları hedefleyen kampanyalarında kapsayabilir. Bu kampanyalar, yetişkinlere basit şekilde ne yapmaları veya yapmamaları gerektiğini anlatmaktan daha ziyade onlara aktif katılımcıların gibi davranarak müdahil olmalarını sağlamak için cesaretlendirmektedir. yetişkinlerin çocuk yetiştirme konusunda karşılaştıkları gerçek hayat zorluklarını ve kültürel farklılıkları hesaba kattıklarında çok başarılı olmaktadır.

> Toplum medya merkezleri ve tele-center(uzak merkezler)'lar sağlama.

Bir çok ülkede, topluluk aktiviteleri uzun süreden beri medyayı ve özellikle radyo veya video gibi taşınabilir medyayı kullanmaktadır. Tele centre'lar dünyadaki medya yoksunu alanlarda bilgisayarlar ve iletişim ağlarının kullanımını tanıtmıştır. Eski ve yeni medyanın kombinasyonunu sürdürülebilir bir gelişim perspektifinden öneren çok ama çok karmaşık çözümler üretilmektedir. Bu uygulama, sıklıkla bir ülkenin sadece medyayla ilgili değil aynı zamanda politik çevresiyle ilgili olan artırılmış demokrasisi hakkındaki genel argümanlarla rasyonelleştirilir. Bir topluma kendi medyasını sağlamakla her ne kadar eğitim amaçlarının değişken olduğu ve duruma dayalı olduğu (context-specific) söylenece de eğitimin gerekli olan bir süreci tetiklenmiş olur

> Dini organizasyonlara ve kurumlara katılma.

Bazı ülkelerdeki kiliseler resmi eğitim sisteminin dışında medya eğitimini teşvik ederek önemli bir rol oynamışlardır. Keza kazanç amacı gütmeyen ve herhangi bir mezhepten olmayan kesimlerden şirketlerde aynı rolü oynamışlardır. Bu tip bir çalışma farklı motivasyonlara sahiptir.

Bazı durumlarda, medya eğitimi 'tüketici' veya 'din karşıtı' değerlere görünüşe bakılırsa medya tarafından desteklenen bir karşı koyma yolu olarak kullanılmaktadır. Diğer durumlarda, yabancı medya ve bu medyanın kültürel emperyalizmine karşı ideolojik bir araç olarak ve bu medyanın etkilerine karşı dengeleme aracı olarak geliştirilmiştir. Latin Amerikada Paolo Fraire'nin fikirleri etrafında gelişen 'Kurtuluş Teolojisi' özellikle radyo gibi kitle iletişim araçları vasıtasıyla yayılabilen popüler eğitim ile sosyal dönüşümü gerçekleştirmeyi amaçlamaktadır. Bir çok dini organizasyon ve vakıflar ailelere ulaşmak için kendi eğitsel materyallerini üretmişlerdir. Bu materyaller medyayla uğraşıda tavsiye ve

pratik fikirler demeti olarak sadece çok korumacı ve sıkı kurallar koyan metodlar değil aynı zamanda çok liberal ve telkin edici metodlarda önermektedir.

> Hükümet dışı organizasyonlar kurma (NGOs).

Bağımsız olan bu organizasyonlar gazetecilerin korunması veya insan hakları konularını hedefleyen spesifik meseleler üzerinde çalışmaktadır. (Journalists Without Borders – Sınırsız Gazeteciler, Amnesty International – Uluslar arası Af, Human Rights Watch – İnsan Haklarını Gözetleme kuruluşları vb.) Bu yurttaş hakları kuruluşları, tüm ülkelerde medyanın görev ve sorumluluklarını, kesin bilgilerin toplanması ve uluslar arası karşılaştırmalarının yapılması ile olay yeri incelemelerinde kullanılmasını gözetmektedir. Yapılan bu analizlerden yola çıkarak sonuçlara ulaşırlar ve eğer bazı hakların çiğnendiği sonucuna varılırsa, bu problemi düzeltmek için bu da olmazsa toplumsal farkındalığı artırmak için ihlali kınarlar. Bu meseleyi iletişimcilerin ve medyanın dikkatine sunmak için kendiliklerinden kampanyalar başlatırlar. Düzenli yayınlar, raporlar ve on-line dilekçeler vb. araçlarla medya stratejileri repertuarının tamamını kullanırlar. Gençlik, kültür, eğitim, iletişim ve bilgi ile alakalı meselelerde UNICEF ve UNESCO gibi Uluslararası Yönetim Organizasyonları(Inter-Governmental Organizations – IGOs) ile koordineli çalışırlar.

> Uluslararası Yönetim Organizasyonları(Inter-Governmental Organizations – IGOs) ile koordine. Birleşmiş Milletler sistemine dayanan bu organizasyonlar farklı devletlerden olan üyelerden oluşur. Bu organizasyonlar aynı zamanda BM tarafından kabul edilen prensipleri uygulayarak spesifik meseleler üzerinde de çalışırlar. Gelişme perspektifi çerçevesinde uluslar arası ve ulusal politikaları koordine etmeye çalışırlar. Özellikle 'Gelişim için Milenyum Hedefleri - the Millennium Goals for Development' ne ilişkin raporlarını düzenli yayınlarlar. Özellikle yerel düzeyde hükümet dışı organizasyonların veya sivil toplumun uzmanlıklarına veya işi bizzat takip etmelerine ihtiyaç duyduklarında bu organizasyonlara sıklıkla başvururlar. Gençlik ve medya ile ilgili konularda en aktif olanları UNICEF ve UNESCO'dur.

Bu mekanizmalara bereber düzenleme için sivil toplumların katılması biraz özen ve dikkat gerektirmektedir. Bu durum özellikle son kontrolün serbest rekabete bırakıldığı meseleler üzerinde endüstri ile beraber paylaşılmış sorumluluk alınması için bağımsız kuruluşlara başvurulduğu durumlarda ortaya çıkmaktadır. Yayıncılarla beraber yapılan program sınıflandırması bu güç durumu (muammayı) örneklemektedir. Kamu veya özel medya yönetim konseylerine katılım diğer bir örnektir ki, sivil toplum küresel yazım hattında bir seviyeye kadar kontrole sahipken, yayıncıların günlük kararlarını yönetmemektedirler. Dolayısıyla beraber düzenleme, her bir katılımcının sorumluluklarının ve sosyal işlevlerinin ayrı tutulması ve açıkça tanımlanması gerekliliğine işaret etmektedir.

Sınıftaki veya evdeki faaliyetler

Medya eğitimi, medya etiği bilgisi ve profesyonellerin ve kullanıcıların hak ve sorumlulukları ile ilgili olarak çift rol oynar. Bu görevlerden ilki, çocukları ve gençleri hak ve sorumlulukları konularından haberdar etmek ikincisi ise, yetişkinlere iletişim ve bilgi sürecinin aktörleri ile bilgilendirilmiş olarak müzakereler sürdürmeleri için gerekli yetenekleri sunmaktır. Her iki durumdada amaç medya kesimi(çevresi) için sağlıklı bir hazırlık yapmaktır. İnsanlar bilgili ve otonom kararlar vermeyi öğrenmelidir. Böyle bir medya etiği ve somut uygulamaları anlayışı modern kültürde herkesin katılımını artırmaktadır. Karşılıklı etkileşim spektrumunun tamamını analiz ettiğimizde, üzerinde müzakere gerektiren ve kaçınılmaz olarak çatışan kültürel, moral ve politik düşünceler ortaya çıkmaktadır. Önemli olan nokta bunlardan kaçmaktan ziyade somut örnekler temelinde tartışılmasını ve sürecin uygulanmasında rol alan aktörlerin pozisyonunun belirlenmesini sağlamaktır. Bu yüzden öğrencilerin daha önce belirlenmiş bir düşünce çizgisini kabul etmeye zorlanmadan eleştirel düşünmeye yönlendirmeleri teşvik edilmelidir.

Kendini düzenleme (self-regulation) anlayışı için faaliyetler. Bu faaliyet için etik kuralları ve uygulama standartları ilginç bir temel kaynak olabilir. Bu kurallar ve uygulama standartları öğrencilerin ve gençlerin bilmesi ve ve uygulaması gereken prensiplerdir. Bu prensipler farklı medya gruplarını karşılaştırma veya analiz etmede şablon olarak kullanılabilir. Yardım faaliyetleri ve iletişim ilişkilerini geliştirmek için araç olarak kullanılabilirler.

> Okul gazetesi için uygulama standartlarını belirlemek;

- > Medya organı ile ilgili iftira davaları veya mahkeme olaylarını takip etme (Bu davalar sansasyonel (boyalı basın) basın aleyhine sık sık açılır);
- > Canlı yayınlara katılma;
- > Şikayet amirinin (ombudsman) rolünü analiz etme: basındaki makalelerini okuyun, veya televizyondaki programını izleyin, ve ardından soru sormak veya sınıftaki yada gruptaki bir tartışmaya katılması daveti için doğrudan irtibat kurun.

Düzenleme anlayışı için faaliyetler.

Düzenleme otoriteleri yıllık raporlar hazırlarlar ve diğer dökümanları (teklifler, tavsiyeler vs.) yayınlarlar. Bu otoriteler hatta büyük bir karara varmadan önce halk müzakereleri (Halk Konsültasyonları) organize ederler. (televizyon ve radyo kanalları lisanslarının tekrar yenilenmesi, yeni bir kanalın kurulması, sınıflandırma sisteminin değerlendirilmesi) Bu tip doküman ve süreçlere aşına olmak ders dizisi için ana nokta olabilir.

Bilgiye başvurma ve bu tip servisleri ve kurumların bazılarını ziyaret etme eğitsel tecrübeye değer ilave edebilir. Forumlar ve halk konsültasyonları esnasında oluşturulan tartışma grupları da, çoğunlukla bağımsız kuruluşlar bazanda kişisel çabalar vasıtasıyla irtibat ve katılım için fırsatlar sunabilir. Bu alandaki aktiviteler sayısız ve faydalıdır:

- > Gençlerin imaj hakkı üzerine yazılmış olan resmi belgeleri inceleme ve sınıfta gençlerin imajını zedeleme ve bunun medyada sunumu hakkında bir tartışma organize etme;
- > Düzenleme kurumlarına mektup yazma(tabrik veya şikayet mektubu) ve ziyaret düzenleme;
- > Bir kanalın lisansını analiz etme ve kamu hizmeti yükümlülüklerini seçip ayırma;
- > Örnek olarak bazı televizyon programları veya filmleri kullanarak her bir kategori ve kararın doğruluğunu sağlayacak sınıfa veya eve özel sınıflandırma sistemi yaratma;
- > İnternet sitelerindeki çeşitli etiketleri veya şifreleme sistemlerini test etme, onları karşılaştırma, değerlendirdikleri içeriklere, kullandıkları örneklere ve kapsadıkları yaş gruplarına özel dikkat gösterme;

> Düzenleme sınırlamalarını (örneğin reklamlar) üzerinde değerlendirme. Hayvanların kullanımı veya küçüklerin gösterimi(sunumu) televizyon reklamlarında daha verimli araştırılabilir. Spesifik örnekler elde etmek için öğrenciler düzenleme otoritelerine başvurabilir, kendi kararları ile meslek organları ve endüstri ve sivil toplumdaki lobilerin ifade ettikleri kararları karşılaştırabilirler.

Ortak düzenlemeyi anlama için faaliyetler.

Eğitim sisteminin ilişkilendirilemeyeceği (birleştirilemeyeceği) ancak aileleri ve medyayı kapsayacak bir çok inisiyatif vardır. Okul duvarlarının dışında törensel olaylar fikir alışveriş mekan ve zamanlarını birleştirirler.

- > 'Basın haftası' veya medya içeriğini gözden geçirme programına katılım sağlama;
- > Gençlerin ürettiği ürünler için düzenlenen festivallere iştirak etme; insanlar veya gençler tarafından yapılmış vitrinler, filmler veya programlar(Özellikle sınıf ortamında veya okul projelerinde üretilenler);
- > En iyi senaryo veya fotoğraf için düzenlenen yarışmaya sınıfı sokma;
- > İnternet portallarında uygun olan eğitsel materyalleri test etme ve bu materyalleri geliştirmiş olan kurumlarla izlenimleri paylaşma;
- > Ebeveynler ve çocuklar arasında farkındalığı artırmak için kampanyalara katılım. Örneğin ebeveynlere uyarılar veya internetteki risk tetikleyen davranışlar kampanyaları gibi. Medya için eğitim riskleri, çocukların merki, genç insanlar ve aileleri arasındaki diyalog vb. gibi değişik boyutlar araştırılabilir.

Böyle bir aktivite dizisi medya eğitimindeki üretim(yapım), diller, sunumlar ve halklar gibi kilit kavramlar arasındaki ilişkilerle ilgilenmek için bir fırsattır. Ahlakî(etik) meselelere karşı denendiklerinde, yenilenmiş bir merakla aşağıdaki kavramları kapsar:

Üretim(yapım): Düzenleme ve kendini düzenlemenin entegrasyonu, yayıncılar ve reklamcıların sivil toplum örgütleri tarafından yapılan eleştirilerdeki pozisyonları, bazı programların satışındaki etik kararların sonuçları çeşitli medya organlarının üretimini kısıtlar.

Diller: Medyanın eleştirel olarak gözden geçirilmesi için programlardaki görsel stil ve montajın analizi, şikayet amirinin özellikle gazetecilik dünyasındaki meslektaşlarına karşı kullandığı konuşma sanatı, dizilerin veya bağımsız kuruluşların kaynak merkezleri ile dini kurumlar tarafından hazırlanan materyallerle oynanan televizyon oyunlarının yayından kaldırılması(yapısal çözümü)

Sunumlar: Şiddet veya zararlı içeriği olan sahnelerin tasvirindeki gerçeklik, ırkçılık veya hoşgörü gibi meselelerin betimlenmesinde .(oynanmasında) aktörün performansı, azınlık kimliklere veya karşıt moral değerlere ilişkin karakter oluşturma.

Halklar: Bir programın izleyici derecelendirmeleri eleştiri yapmanın diğer yollarıyla karşılaştırılabilir. İnternet sayfalarındaki parodiler, sivil toplum kuruluşları ve lobiler tarafından yapılan şikayetler gibi.

İhtisaslaşmış basındaki bir sinema veya oyunun gözden geçirilmesi günlük yayınlanan gazetelerdekiyle tezat oluşturabilir. Resmi sitelerde vuku bulan değişiklikler ile fan sitelerinde olanlarda birbirleri ile uyum gösterebilirler.

Bu çeşitli aktiviteler bir takım eğitsel stratejilerle de kendilerine katkıda bulunurlar:

> Metinsel Analiz: Bu analiz kanal anlaşmaları ve lisans yenilemeleri gibi uygulama standartları ve uluslar arası deklarasyonlar(insan hakları, gazetecilik vb.) gibi dökümanlara da uygulanabilirler.

> Şartsal(Durumsal) Analiz: Kendini düzenleme kurumunun veya düzenleyici yapının ürettikleri dökümanın medya metinlerinin yayınlanması ve üretiminde nasıl etkiye sahip olduğunu sorgulamaları için bu kurum veya yapı tarafından yayınlanmış bilginin yeniden düzeltilmesine uygulanabilir. Ticari teknikler de aynı zamanda sosyal şartlar tarafından yüklenen ödevler ve kısıtlamalarla yüzleşebilir. Diğer ülkelerdeki şartlarla yapılan karşılaştırmalar çok ilginç olabilir ve çok değerli sonuçlar verebilir.

> Çeviri: kanalların ve iletişim ağının direktifleri nasıl aktardıkları veya kurgu programlamada sınıflandırma sistemleri ve ebeveyn uyarılarını nasıl yorumladıkları konularına uygulanabilir. Özellikle halklar veya ülkeler değişirken entellektüel servet hakları müzakerelerinin metin olarak bir tarzdan veya bir medyadan diğerine aktarılırken takip edilmesi(gözlemlenmesi) ilginç olabilir.mülk

> Vaka çalışması: Öğrenciler tarafından seçilen ahlaki bir konu üzerine derinlemesine yapılacak bir araştırma tarafından yönetilebilir.(kadınların temsil edilmesi, kültürel çeşitlilik, şiddet, adalet, kopyalama hakkı, vb.) Bu çalışma, sivil toplumdan küçük bir kurum üzerine veya bir düzenleme yapısı ve politikaları üzerine odaklanarakta yapılabilir. Öğrenciler içerdeki kaynaklara ' işin iç yüzünü bilen kimseler – insiders' aşına olurken gözlemlerle, mülakatlarla ve anketlerle vaka üzerinde ilerleyebilirler.

> Benzetim (simülasyon): Rol yapma yoluyla vuku bulabilir. Öğrenciler bir şikayet amirinin, bir gözetim kuruluşunun veya düzenleyici kurumun başkanının yerini alabilirler. Örneğin gençlerin temsil edilmesi veya ırkçılığın varlığı gibi somut konularda karar verme ile uğraşmalıdırlar. Problemleri çözmeli ve aldıkları kararları sınıftaki diğer grupların aldıklarıyla karşılaştırmalıdırlar.

> Üretim(yapım): Bir yarışmaya, festivale veya kampanyaya(örneğin farkındalığı artırma) sınıfça katılarak yapılabilir. Sınıfa uygun olan yollardan biriyle, okulda veya sınıfta sergilenebilecek kısa bir film veya reklam filmi gibi gerçek yaşam prodüksiyonu yapılabileceği gibi dikkatle ve özenle hazırlanmış bir film şeridi veya senaryo gibi daha küçük bir yapılabilir.

Önemli olan şey, özellikle çeşitli ahlaki riskleri ve son tercihleri etkileyen eleştirel düşünmeyi hesaba katarak iletişim sürecini görülür ve aşkar yapmaktır. Daha etkin kullanım ve anlama için gerçek yaşam kampanyaları ve prodüksiyonları ile karşılaştırma daha sonra eklenebilir.